

INFORMATION OM KEMIKALIE- ANVÄNDNING I FÖRETAG

ALLMÄNT OM KEMIKALIEFÖRVARING

Kemikalier och farligt avfall skall hanteras och förvaras så att risken för spill eller läckage till omgivningen minimeras och så att eventuellt spill inte sprids till mark eller vatten. Det är alltid innehavaren av kemikalierna som är ansvarig för att tillräckliga skyddsåtgärder vidtas.

Speciella regler gäller för kemikalieförvaring i cisterner, se Miljöförvaltningen broschyr "Installation och kontroll av oljecisterner".

Även inom vattenskyddsområden finns ytterligare krav vid kemförvaring.

Riktlinjerna nedan är en vägledning vid bedömning av vilka skyddsåtgärder som behövs och inte generella krav. Det kan vara möjligt att uppnå samma resultat med andra skyddsåtgärder än de som föreslås här. Varje enskilt fall måste bedömas för sig utifrån till exempel vilka kemikalier som förvaras och hur känslig omgivningen är.

Åtgärder innan installation av cistern	Kommentar
Information/tillstånd	Innan oljecisterner 1-10 m ³ installeras ska anmälan göras till Miljönämnden. Tillstånd från Räddningsnämnden kan också krävas.
Optimering av lagringsvolym	Undvik både lagring av onödigt stor kemikalie och för liten mängd som medför många leveranser.
Lämplig placering	Undvik placering i närheten av vatten-täckter, spillvattenbrunnar, diken och vattendrag mm.
Rätt typ av cistern	Utförande enligt cisternnormer

Administrativa åtgärder	Kommentar
Egenkontroll, personalutbildning	Kunnig personal samt regelbunden tillsyn och kontroll av kemikalieförråd och cisterner krävs för säker hantering.
Återkommande kontroll av cisterner	Enligt krav i Naturvårdsverkets och Räddningsverkets föreskrifter.

Tekniska skyddsåtgärder	Kommentar
God ordning	Spill och kladd vid förvaringsplatsen är inte godtagbart. Behållarna ska vara märkta med innehåll och volym mm. Kemikalier som kan reagera mot varandra bör förvaras åtskilda, tex syror och b

Tekniska skyddsåtgärder	Kommentar
Uppställning	Stabil uppställning av cisterner, fat och andra behållare.
Kemikalietät yta	Underlaget på förvaringsplatsen ska vara tätt och beständigt. Om tankning eller annan hantering förekommer ofta bör även spillzonen vara kemikalietät.
Droppskydd, spilltråg	Bör finnas där spill eller läckage kan förväntas.
Absorbtionsmaterial	Förvaras lätt tillgängligt för sanering av spill och läckage eller vid olyckshändelser.
Överfyllnadsskydd	Ska finnas på cisterner > 1 m ³ som fylls genom pumpning eller på motsvarande sätt.
Nivåvisning/pejling	Möjlighet att enkelt pejla nivån i cisterner ska finnas.
Påkörningsskydd	Krävs om trafik med truckar, bilar eller andra fordon förekommer.
Slangbrottsventil	Bör användas om tankning av fordon förekommer regelbundet.
Övriga skyddsåtgärder	Läckelarm mm, kan komplettera eller ersätta förslag till skyddsåtgärder.

Invallning	Kommentar
När bör invallning utföras	Invallning bör generellt finnas vid kemikalieförvaring i cisterner, vid fatförråd och annan förvaring. Undantag kan medges för förvaring av: - Enstaka cisterner < 3 m ³ med diesel eller EO. - Förråd med mindre antal fat. - Tillfälligt uppställda cisterner. - Mindre mängder inomhus i utrymmen utan golvavlopp och med tätt golv.
Invallningens volym	Hela största behållarens volym plus 10% av övriga behållares volym. Vid särskilda risker kan invallning av 50-100% övriga behållares volym tillämpas.
Invallningens utförande	Skall utföras av tätt material som är beständigt mot den kemikalie som förvaras. Vid förvaring utomhus ska tak eller regnskydd alltid anordnas.

Förvaring inomhus	Kommentar
Avloppslöst utrymme	Förvaring inomhus bör alltid ske i utrymme utan golvavlopp. Golvavlopp kan också tätas, förses med krage eller annat skydd eller ledas till uppsamlingstank.
Andra lösningar	Invallning kan inomhus ersättas av förvaring i utrymme med förhöjd tröskel om skarv mellan golv och vägg är tät. Andra alternativ är till exempel golv sluttande mot uppsamlingstank eller gallerdurk med tätt uppsamlingstråg.

MÄRKNING

Alla farliga kemiska produkter ska vara tydligt märkta med farosymbol (faropiktogram) samt risk- och skyddsinformation på svenska. Märkningen informerar om skador som kan uppstå vid användning och ska vara på svenska.

Särskilda bestämmelser finns för märkning av vissa produkter som innehåller organiska lösningsmedel (VOC). Krav finns även på högsta halt av VOC i dessa som återfinns i följande underkategorier:

- a: förbehandlingsprodukter/förtvättmedel,
- b: spackelmassa,
- c: grundfärg,
- d: topplack och
- e: speciallacker.

Behållarna som innehåller någon av ovanstående underkategori ska vara märkta med produktens underkategori och gränsvärdet för flyktiga organiska föreningar i g/l samt maximala halten av flyktiga organiska kolväten i g/l i den form produkten har när den är färdig att användas.

Sedan den 20 januari 2009 gäller i EU nya regler för märkning av kemiska ämnen. Under en övergångsperiod fram till 2015 gäller även de gamla bestämmelserna parallellt. Detta innebär att de gamla symbolerna kommer att finnas med i säkerhetsdatabladet medan de nya återfinns på produkten.

Nya Faropiktogram

Giflig

Frätande

Hälsosfarlig

Skadlig

Miljöfarlig

Explosiv

Brandfarligt

Oxiderande

Gas under tryck

Gamla farosymboler

Hälsoskadlig/
Irriterande

Mycket giftig/
Giftig

Frätande

Miljöfarlig

Extremt /
Mycket brand-
farligt

Explosivt

Oxiderande

Läs varnings-
texten

INFÖRSEL AV KEMIKALIER FRÅN ANNAT EU-LAND

Produktanmälan ska lämnas av företag som

- yrkesmässigt tillverkar eller till Sverige för in kemiska produkter eller biotekniska organismer,
- för vidare överlåtelse i eget namn förpackar, packar om eller byter namn på kemiska produkter eller biotekniska organismer,
- för vidare överlåtelse gör beredningar (blandningar) av kemiska produkter eller biotekniska organismer,
- tillverkar eller till Sverige för in kemiska bekämpningsmedel som är anmälningspliktiga.

Ovanstående gäller:

- För anmälningspliktiga produkter som anges med statistiskt tullnummer i förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer.
- Om den årliga volymen är minst 100 kg per produkt.

Produktanmälan ska lämnas senast den 28 februari året efter att tillverkningen eller införseln startat. Därefter ska uppgifter om tillverkade/införda mängder rapporteras in samma datum årligen.

SÄKERHETSATABLAD

Säkerhetsdatablad ska finnas för följande kemiska produkter:

- Ämnen och blandningar som är klassificerade som farliga (till exempel brandfarliga, oxiderande, explosiva, hälsofarliga eller miljöfarliga).
- Blandningar som inte klassificeras som farliga men som innehåller minst 1 procent (0,2 procent för gaser) av ett hälso- eller miljöfarligt ämne.
- Blandningar som inte klassificeras som farliga men som innehåller minst ett ämne som har gemenskapsgränsvärde för exponering på arbetsplatsen.
- Även i vissa andra fall krävs säkerhetsdatablad. Läs mer i artikel 31, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach).

Säkerhetsdatabladerna består av 16 avsnitt med all information om produkten, som användaren behöver för att minska riskerna. Bladen ska vara på svenska.

Det är inte preciserat i regelverket hur gamla säkerhetsdatablad får vara, men översyn och uppdatering bör göras regelbundet. Generellt rekommenderas att en översyn görs vart tredje år.

En förteckning över de kemikalier som används är ett krav för anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter. Förteckningarna ger en bra överblick över hur många och vilka kemikalier som används i verksamheten.

TILLSTÅND FÖR SÄRSKILT FARLIGA PRODUKTER

För att få sälja vissa särskilt farliga produkter krävs tillstånd från länsstyrelsen. Detta gäller cancerframkallande, mutagena och reproduktionsstörande ämnen, mycket giftiga eller starkt frätande kemiska produkter. Som exempel kan nämnas svavelsyra i koncentration från 15% samt metanol från 20%.

Ett tillstånd gäller i högst fem år. Det finns undantag från tillståndskravet för vissa särskilt farliga kemiska produkter i samband med överlåtelse och privat hantering.

Den som yrkesmässigt överlåter livsfarliga eller mycket farliga kemiska produkter ska anteckna uppgifter om:

- datum för försäljningen,
- produktnamn och mängd,
- vem som köpt produkten och adress,
- köparen är yrkesmässig eller privat.

LAGSTIFTNING

Lagstiftning som är tillämplig vid hantering av kemikalier är bland annat:

- Miljöbalken (SFS 1998:808)
- Förordning (EG) nr 1907/2006 – Reach
- Förordning (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer
- Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer
- Förordning (EG) nr 1272/2008 - Klassificering, märkning och förpackning (CLP)
- Naturvårdsverkets föreskrift, skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24)
- Lag om brandfarliga och explosiva varor (SFS 1988:868)
- Räddningsverkets föreskrifter och allmänna råd

MER INFORMATION

- Miljöförvaltningen www.karlstad.se/miljoskydd
- Länsstyrelsen www.lansstyrelsen.se/varmland
- Naturvårdsverket www.naturvardsverket.se
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap www.msb.se
- Lagtexter www.notisum.se

KARLSTAD.SE

Postadress: Karlstads Kommun, 651 84 Karlstad
Besöksadress: Stadshuset, Drottninggatan 32, Karlstad
Tel: 054-540 46 60, Fax: 054-18 34 15